

KL's høringssvar til høring af bekendtgørelse om tilskud til vådområde- og lavbundsprojekter 2022

Landbrugsstyrelsen har sendt et udkast til bekendtgørelse om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter 2022 i høring den 17. december 2021. KL takker for muligheden for at komme med kommentarer til udkastet til bekendtgørelsen.

Det har ikke været muligt for KL at foretage en politisk behandling af høringssvaret inden for høringsfristen. Derfor tages der forbehold for den efterfølgende politiske behandling af høringssvaret.

Indledning

De politiske ambitioner og mål i forhold til at reducere landbrugets udledning af CO₂ til atmosfæren og kvælstofbelastning af vandmiljøet er høje i Aftale om grøn omstilling af landbruget af 4. oktober 2021. Udtagning og vådlægning af landbrugsjord er i aftalen udpeget som et af de centrale virkemidler til at sikre, at det sker i praksis. Grøn omstilling og bæredygtighed, herunder klima og miljø, er højt på dagsordenen i de danske kommuner. Derfor vil kommunerne også gerne bidrage aktivt hertil – og de har mange års erfaring med at udtage landbrugsjord til grønne formål at trække på.

I foråret lancerede Danmarks Naturfredningsforening, Landbrug & Fødevarer og KL et forslag til, hvordan man får udtagningsindsatsen op i et gear, så man kan honorere de politiske målsætninger. Et af hovedpunkterne i forslaget var, at det er afgørende, at der er attraktive og ensartede tilskudsvilkår til tilskudsordninger til projekter i det åbne land med overlappende formål. Vel og mærke rammevilkår som både er attraktive for lodsejere, som skal levere arealer til projekterne, men også for de udtagningsaktører, der skal tage initiativ til og gennemføre projekterne i praksis.

Generelle bemærkninger

Overordnet set er KL meget positiv i forhold til ændringerne i bekendtgørelsen, og KL vil gerne kvittere for, at der er kommet mere fleksibilitet ind i ordningen, og for at nogle af kravene til projekterne er blevet lempet. Det er der brug for. For mange af de lavt hængende frugter er blevet plukket. Når det er sagt, så er der dog behov for at gøre tilsagnsvilkårene endnu mere attraktive, hvis indsatsen skal op i det gear, som der ønskes politisk.

Det gælder i særlig grad i forhold til de økonomiske rammevilkår for de aktører, som planlægger og gennemfører de konkrete projekter. Som minimum skal kommunerne have dækket deres omkostninger i projekter (se yderligere herom under afsnittet "Uddybende bemærkninger" i nærværende høringssvar). Derudover er der behov et setup, som skaber større sikkerhed og mindre udsving i forhold til kommunernes arbejdsopgave i forhold til udtagning af landbrugsjord. Der er nødt til at være et vist volumen, når kommunerne ansætter en ekstra medarbejder, og det kræver tid og ressourcer at bygge et

Dato: 21. januar 2022

Sags ID: SAG-2022-00415
Dok. ID: 3175132

E-mail: MRHA@kl.dk
Direkte: 3370 3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 4

sådant setup op. Samtidig kan det også kræve, at kommunerne har økonomi til at ansætte specialiserede personale med mange års erfaring.

Udover de detaljerede bemærkninger til selve bekendtgørelsen, så vil KL gerne fremhæve to punkter, som ikke direkte relaterer sig til bekendtgørelsen, men som er afgørende for volumen i kommunernes udtagningsindsats.

Kommende forbud på § 3-arealer er en udfordring for udtagningsindsatsen

Det er besluttet, at der indføres et forbud mod sprøjtning, gødning og pløjning på § 3-arealer i sommeren 2022. Det vil betyde, at arealer med permanent græs, som har status som beskyttet natur, og som samtidig ligger i områder, hvor kommuner har været i forhandling med eller har indgået aftaler med lodsejere omkring etablering af et vådområde- eller lavbundsprojekt, vil få et tilskud, som er langt mindre, end det, som kommunerne har været i forhandlinger om og/eller indgået aftaler med lodsejerne om.

I satskortet står arealer med permanent græs til at få 1800 kr., og det vil – såvidt KL er orienteret – blive reduceret til 300 kr., når forbuddet træder i kraft. Udover, at det vil gøre det mindre attraktivt for lodsejere at indgå i de kollektive udtagningsprojekter, så betyder det samtidig også, at kommunerne har brugt tid og "Good will" på at forhandle med og indgået aftaler med lodsejere på baggrund af en for høj tilskudssats (1800 kr. i stedet for 300 kr.). Forhandlinger, som kommunerne vel og mærke har indgået på baggrund af Landbrugsstyrelsens satskort, som er et aktivt og velintegreret redskab i kommunernes arbejde med udtagning. Findes der ikke en løsning herpå, så kan man risikere, at lodsejere vil anlægges søgsmål mod kommuner, fordi de har indgået kontrakter på et falsk grundlag. En løsning kunne eventuelt være at indføre en overgangsperiode, således at lodsejerne kan få en sats på 1800 kr. til disse arealer i de projekter, hvor kommunerne allerede er i forhandling med eller har indgået kontrakter med lodsejere på baggrund heraf. KL vil meget gerne i dialog herom.

Skatteteknisk barriere ift. lodsejere til mindre ejendomme med mindre naturarealer i vådområde- og lavbundsprojektområder

Med vedtagelsen af Lov om ændring af ejendomsvurderingsloven og forskellige andre love, som trådte i kraft 1. januar 2021, blev det besluttet, at landbrugsejendomme med mindre landbrugsarealer efter 2024 vil blive vurderet som en almindelige beboelsesejendom, som har et (ca. 4x) højere beskatningsgrundlag end landbrugsejendomme. Det vil medføre en markant stigning i ejendomsskatten, hvis ejendommen sælges videre efter 2024. De ændrede skatteregler og manglende præcisering af, hvordan reglerne skal fortolkes, har skabt udfordringer i forhold til kommunernes muligheder for at gennemføre store vådområde- og lavbundsprojekter i projektområder, hvor der er lodsejere, der har en lille ejendom under typisk 10 ha jord, og som ejer naturarealer i projektområdet.

Kommunerne har umiddelbart to muligheder i forhold til at få lodsejerne med de mindre ejendomme til at indgå i et projekt. De kan opfordre lodsejerne til at indgå i jordfordeling, hvor de typisk vil kunne få 50.000-80.000 kr. pr. ha for de bedste naturarealer. Udfordringen ved denne løsning er, at de risikerer, at deres ejendom herved ændrer beboelseskategori og bliver kategoriseret som beboelsesejendom, hvis de sælger deres ejendom efter 2024, hvor den vedtaget overgangsperiode udløber. Dette kompliceres yderligere

Dato: 21. januar 2022

Sags ID: SAG-2022-00415
Dok. ID: 3175132

E-mail: MRHA@kl.dk
Direkte: 3370 3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 4

af, at Ejendomsvurderingsstyrelsen på nuværende tidspunkt ikke har udarbejdet et klart regelsæt, som fastsætter definitioner på den ejendomsskattemæssige grænse mellem landbrug og almindelig beboelsesejendom. Så lodsejeren ved ikke med sikkerhed, hvad et salg i jordfordeling vil betyde i forhold til ejendomme beskatningskategori efter 2024. Alternativt kan kommunen tilbyde at lodsejeren en løsning, hvor lodsejeren beholder projektarealet som naturarealer (natur) og får en 20-årig fastholdelsessats på 300 kr./ha/år – 6.000 kr./ha over tyve år. Mange lodsejere finder imidlertid, at disse tilbud ikke er attraktive nok til, at lodsejeren ønsker at gå med i vådområde- og lavbundsprojekter. Der er således konkrete igangværende projekter, hvor jordfordeling og dermed projektgennemførelse ikke kan komme videre af denne årsag.

Som minimum er der behov for, at Vurderingsstyrelsen hurtigst muligt får konkretiseret reglerne for definitionsgrænserne mellem kategorierne for ejendomstyperne, så lodsejerne kan indgå i jordfordeling på et oplyst grundlag. Men det løser ikke den grundlæggende udfordring med, at det ikke er attraktivt for de små landbrug at indgå i projekterne. Skal den udfordring løses, så er der enten behov for, at satsen for "fastholdelse" på naturarealer bliver hævet markant, så ejerne har et reelt incitament til at deltage i projektet. Eller alternativt at skattereglerne bliver ændret, så landbrugsejendomme, der deltager i disse projektyper, bliver permanent friholdt for at kunne skifte til beboelseskategorien ved salg eller andre ændringer i ejendommen efter 2024.

IT-udfordringer

Flere kommuner har i slutning af 2021 oplevet store IT-mæssige problemer i forhold til deres udbetalingsanmodninger m.v. Det har skabt stor frustration i kommunerne, og kommunerne har brugt mange timer herpå. Særligt, fordi der har manglet formel information til KL og kommunerne omkring problemet, og fordi der ikke har været en reel udsættelse af fristerne på baggrund heraf. KL vil gerne opfordre til, at styrelsen fremadrettet kommunikere mere aktivt i sådanne situationer. Det styrker samarbejdet mellem kommunerne og styrelsen.

Uddybende bemærkninger

Behov for mere attraktive vilkår for kommunerne

I bekendtgørelsen står der i § 19 bl.a., at udgifter løn til tilsagnshavers personale kun kan dækkes, hvis udgifterne kan dokumenteres, og at der lægges en 15 procents overhead oven i den løn. Derudover så står der, at de maksimale lønudgifter ikke må overstige fire kategorier på hhv. 292 kr., 351 kr., 386 kr. og 560 kr. Den høje takst udbetales alene til ledelsesarbejde, og det er kommunes erfaring, at det er vanskeligt at få accepteret denne timesats. Til sammenligning kan nævnes, at bekendtgørelsen samtidig fastslår, at konsulenter kan få en maksimal sats på op til 1200 kr. i timen, og at DUT-timetaksten for AC-ere i kommunerne ligger på min. 500 kr./time. Samtidig er satsene ikke blevet indeksreguleret i forhold til den generelle lønudvikling.

Det er KL's vurdering, at kommunerne som minimum skal have dækket deres omkostninger i forhold til deres arbejde med såvel vådområde- som lavbundsprojekter. De bærer en stor økonomisk risiko i projekterne, hvis en

Dato: 21. januar 2022

Sags ID: SAG-2022-00415
Dok. ID: 3175132

E-mail: MRHA@kl.dk
Direkte: 3370 3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 4

lodsejer springer fra i realiseringsfasen. Samtidig dækker taksterne for aflønning, andel til projektledelse og overhead ofte ikke fuldt ud kommunernes omkostninger. I flere tilfælde sætter kommuner penge til på de enkelte projekter.

KL vil gerne i dialog med Landbrugsstyrelsen om, hvordan man får lavet et mere fleksibelt setup, hvor kommunerne som minimum får dækket deres omkostninger til projekterne, og at kommunernes risiko i projekterne bliver reduceret. Det kunne for eksempel ske ved at indføre en højere generel sats, ved at acceptere de reelle lønninger, eller ved at indføre en højere overhead. I forhold til at reducere kommunernes risici i projekterne kunne man indføre en pulje, som kunne bidrage til at dække kommunernes omkostninger til projekter, der falder i realiseringsfasen. Alternativt kunne man dele realiseringsfasen op i to, således at der bliver indført en tredje forhandlingsfase, hvor kommunerne kan få dækket deres omkostninger fuldt ud på samme vis som i den første del – forundersøgelsen.

Ensartet tilsagnsvilkår mellem ordningerne

Hvis udtagningsindsatsen skal op i gear, så er det vigtigt, at tilskudsbetingelserne er så ensartet som muligt, og at kravene til miljø- og klimaeffekterne ikke bliver for høje og for ufleksible. KL finder det således positivt, at der lægges op til, at kravet om 13 ton CO₂ pr. ha. bliver reduceret til 10 ton CO₂ pr. ha. ift. lavbundsprojekter, som det hidtil har været i Klima-Lavbundsordningen. I mellemtiden er kravene i Klima-Lavbundsordningen imidlertid blevet lempet, således at projekterne fremover alene vurderes på baggrund af omkostningseffektiviteten (kr. pr. ton CO₂-ækvivalenter). KL vil gerne foreslå, at kravene bliver lempet på tilsvarende vis i denne bekendtgørelse, således at det bliver endnu lettere at gennemføre projekter, der ikke nødvendigvis er meget effektive i forhold til kulstof og kvælstof, men som er meget billige at gennemføre.

Fleksibilitet

Danmark har sat nogle meget ambitiøse klimamål, som kræver, at alle mulige tiltag bliver bragt i spil. Derfor vil KL gerne påpege, at der stadig mangler en mulighed for at kombinere etablering af lavbundsprojekter med opsætning af solceller. Skal man have flere af disse multifunktionelle arealer, hvor der er opsat solceller på dele af arealerne, så skal udgifterne til såvel jordfordeling, projektering og anlæg kunne dækkes. Det kunne faktisk også være en god forretning, for så ville der naturligvis ikke skulle udbetales arealtilskud til de arealer, hvor der efterfølgende opsættes solceller.

I er meget velkomne til at vende tilbage til KL, hvis I ønsker uddybning, konkretisering eller dialog på baggrund af KL's hørings svar.

Med venlig hilsen

Maria Ramsgaard Hansen
Chefkonsulent, Center for Klima og Erhverv
KL

Dato: 21. januar 2022

Sags ID: SAG-2022-00415
Dok. ID: 3175132

E-mail: MRHA@kl.dk
Direkte: 3370 3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 4